

Sagsnr.: 2011-12788
Dokumentnr.: 2011-68574

Dato: 18-02-2011
Sagsbehandler: Mona Lisa Pedersen

Årsberetning

Magtanvendelse

2010

Serviceovens kap. 24
Voksne

Indhold

1.0 Indledning	3
2.0 Tilrettelæggelsen inden for omsorgs- og sundhedsområdet	3
2.1 Kompetence	3
2.2 Arbejdsgange og praksis	3
2.3 Kvartalvise oversigter til Omsorgsudvalget	4
3.0 Afgørelser i 2010.....	5
3.1 Oversigt over sager om anvendelse af magt	5
3.2 Oversigt over sager om anvendelse af magt fordelt på de enkelte virksomheder	6
3.3 Ikke godkendte magtanvendelser	7
4.0 Magtanvendelse generelt	7
4.1 Samtykke til videregivelse af oplysninger	7
4.2 Dokumentation for betydelig nedsat psykisk funktionsevne.....	7
4.3 Kvalitetsstandard – alarmsystemer og GPS	7
4.4 Kvalitetsstandard – alarmer, sensorer m.v. indenfor i borgerens bolig.....	8
4.5 Fra Magtanvendelsesnævn til Selvbestemmelsesnævn	8
4.6 Konsekvenser af ny lovgivning om handlekommuner	8
5.0 Mål for indsatsen.....	9
5.1 Opfølgning af mål for indsatsen i 2010	9
5.2 Mål for indsatsen i 2011	9

1.0 Indledning

Iflg. bekendtgørelse nr. 688 af 21-06-2010 skal kommunen følge udviklingen i anvendelsen af magt og andre indgreb i den personlige frihed med henblik på en vurdering af behovet for opfølgning. Beretning forelægges årligt for kommunalbestyrelsen

2.0 Tilrettelæggelsen inden for omsorgs- og sundhedsområdet

2.1 Kompetence

Kontorcheferne på myndighedsområdet og direktøren for Job-, Omsorgs- og Sundhedsområdet er af Byrådet bemyndiget til at træffe afgørelse i sager om magtanvendelse over for voksne med varigt betydeligt nedsat psykisk funktionsevne.

Beslutninger om magtanvendelse i akutte situationer træffes af det udførende pædagogiske eller social og sundhedsfaglige personale.

Oversigt over de iværksatte foranstaltninger forelægges kvartalsvist for Omsorgsudvalget og sendes til Ældrerådet og Handicaprådet til orientering.

2.2 Arbejdsgange og praksis

Der er udarbejdet en håndbog om magtanvendelse i Omsorgs- og Sundhedsområdet. Håndbogen beskriver, hvilken procedure, der skal følges, hvis der i Ældreafdelingen, Handicapafdelingen eller indenfor myndighedsområdet, opstår behov for magtanvendelse. Håndbogen er udsendt til samtlige visitatorer og til Kommunens egne og private tilbud under Handicapafdelingen og Ældreafdelingen og håndbogen er tilgængelig på kommunens intranet.

Behovet skal beskrives i et skema, som er udarbejdet for den enkelte magtanvendelse, der er beskrevet i lovgivningen.

Herudover anvendes et særligt observationsskema, hvor iagttagelser omkring borgerens tilkendegivelser beskrives og som herefter danner grundlag for sagens videre forløb.

Sagen behandles i et selvbestemmelsesnævn bestående af en juridisk konsulent fra Ledelsessekretariatet, de to kontorchefer for Myndighedsområdet og en koordinator fra Ledelsessekretariatet. Endvidere deltager efter behov en repræsentant fra det enkelte botilbud, demenskoordinator fra Ældreafdelingen og pædagogisk konsulent/visitator i Myndighedskontoret for Pension og Handicap.

Under iagttagelse af lovens bestemmelser og socialministeriets vejledning på området vurderes, om sagen er tilstrækkeligt belyst, om der er mulighed for mindre indgribende foranstaltninger og om alle betingelser, der er knyttet til den påtænkte foranstaltning, er opfyldt.

Endvidere behandles modtagne indberetninger om fastholdelse/akut iværksatte foranstaltninger. Der udfærdiges en afgørelse til borgeren/værgen med klagevejledning.

I sager hvor der findes behov for ændring i rutiner, m.v. for at søge at undgå de situationer, hvor behovet for magtanvendelse kan opstå, rettes henvendelse til det enkelte botilbud.

I sager om flytning uden samtykke, hvor Det Sociale Nævn i Statsforvaltningen har kompetence til at træffe afgørelse sendes en begrundet indstilling til Nævnet.

Træffes beslutning om anvendelse af magt udfærdiger virksomheden en lovpligtig handleplan, der har til formål at beskrive overvejelser og pædagogiske metoder, der skal tages i anvendelse for at undgå, at behovet for magtanvendelse opstår i fremtiden og for at minimere varigheden af foranstaltningen

2.3 Kvartalvise oversigter til Omsorgsudvalget

Der fremlægges kvartalsvist oversigt i Omsorgsudvalget indeholdende oplysninger om antallet magtanvendelser, magtanvendelsens art, antal personer og angivelse af virksomhederne, i hvilke magtanvendelsen har fundet sted. Der redegøres kort om de tilfælde, hvor en indberettet magtanvendelse, der ikke findes at falde indenfor servicelovens bestemmelser.

Den kvartalsvist fremlagte oversigt sendes til Handicaprådet og Ældrerådet til orientering.

3.0 Afgørelser i 2010

3.1 Oversigt over sager om anvendelse af magt

Foranstaltning	Antal indberetninger	
	2010	2009
Fastholdelse	80	90
Nødværge	0	2
Ikke godkendt magtanvendelse	36	14
Fastholdelse i hygiejnesituationer	2	3
Stofseler	4	6
Alarmsystemer	0	0
Særlige døråbnere	2	2
Optagelse i botilbud uden samtykke	5	2
I alt	129	119

3.2 Oversigt over sager om anvendelse af magt fordelt på de enkelte virksomheder

Virksomhed	Foranstaltning	Antal indberetninger
Bo- Naboskab Suså Holmegaard	Fastholdelse	15
	Ikke godkendt magtanvendelse	8
Bo- og Naboskab Næstved	Fastholdelse	5
	Ikke godkendt magtanvendelse	1
	Stofseler	3
Bo- og Naboskab Ågården	Fastholdelse	29
	Ikke godkendt magtanvendelse	1
	Stofseler	1
	Særlige døråbnere	1
Næstved Sociale Virksomhed	Fastholdelse	1
Den Matrikelløse døgninstitution	Fastholdelse	6
Ældredistrikt Nord	Fastholdelse	1
Ældredistrikt Syd	Fastholdelse	14
	Ikke godkendt magtanvendelse	16
	Fastholdelse i hygiejnesituation	1
Ældredistrikt Øst	Ikke godkendt magtanvendelse	2
Ældredistrikt Vest	Ikke godkendt magtanvendelse	5
Solgaven	Fastholdelse i hygiejnesituation	1
Atterbakken	Fastholdelse	4
Autismecentret	Fastholdelse	6
	Særlige døråbnere	1
Paletten, Vordingborg	Ikke godkendt magtanvendelse	2
Myndigheden	Optagelse i botilbud uden samtykke	5

3.3 Ikke godkendte magtanvendelser

I 2010 har der været indberettet en række akutte indgreb, som falder uden for bestemmelserne i serviceloven om magtanvendelse.

De indberetninger, der ikke blev godkendt, spænder fra nogle få situationer, hvor personalet har handlet fagligt helt uacceptabelt til situationer, der opfattes som hørende under personalets ret til at værgе for sig efter straffelovens bestemmelser om nødværge/nødret.

De fleste tilfælde drejer sig om gennemførelse af pleje og omsorg, herunder personlig hygiejne ved brug af fysisk magt i situationer, der ikke har været forbundet med en risiko for alvorlig personskade og har dermed ikke været omfattet af servicelovens bestemmelser om magtanvendelse.

I tilfælde, hvor det vurderes, at der er tale om nødværge/nødret efter straffelovens bestemmelser, kan Selvbestemmelsesnævnet alene udtale, at det er opfattelsen, at det har været nødvendigt at handle efter disse bestemmelser, men kommunen har ingen beføjelser til at afgøre spørgsmålet.

I visse tilfælde har personalet påtaget sig at fastholde en borger med det formål, at sygehus/læge kunne gennemføre en nødvendig undersøgelse eller behandling. Der har været tale om situationer, der hører under sundhedslovens bestemmelser og det ligger udenfor kommunens kompetence at sikre gennemførelse af lægens behandling.

Der er i forbindelse med afgørelserne givet begrundelser for afslag på godkendelse, således at den berørte virksomhed efterfølgende har kunnet tilrettelægge støtten og udfærdige handleplaner inden for lovens rammer.

4.0 Magtanvendelse generelt

4.1 Samtykke til videregivelse af oplysninger

I forbindelse med nogle indgreb fortaget overfor en yngre beboer, blev der udarbejdet et samtykkeskema til brug ved eventuel videregivelse af oplysninger til den unges forældre. Der blev sat fokus på unge, der overgår fra børn og unge- til voksenområdet, idet den unges selvbestemmelsesret skal respekteres og bestemmelserne om videregivelse af oplysninger/tavshedspligten skal iagttages.

4.2 Dokumentation for betydelig nedsat psykisk funktionsevne

Der har været usikkerhed om, hvor omfattende dokumentation, der skal foreligge i forbindelse med magtanvendelse. Det er fastslået, at dokumentationen skal svare til størrelse af indgrebet. Den mest indgribende foranstaltning som flytning efter lovens § 129,1 kræver speciallægelig vurdering/dokumentation, hvorimod det i en enkeltstående fastholdelsessituation, kan være tilstrækkeligt, at handleplanen indeholder oplysninger om den psykiske funktionsnedsættelse.

4.3 Kvalitetsstandard – alarmsystemer og GPS

Den 1. juli 2010 trådte ny lovgivning om magtanvendelse i kraft, herunder en lempelse af reglerne om anvendelse af GPS i forbindelse med ydelse af omsorg til personer med en demenssygdom. Af

bemærkningerne til lovforslaget fremgik, at ministeriet - i modsætning til tidligere - nu betragter GPS som et alarm- og pejlesystem, der lovligt kan anvendes, idet det naturligvis ikke må anvendes til overvågning af den enkelte.

De lempeligere regler betyder, at virksomheden - i forbindelse med udøvelse af omsorgen for den enkelte - kan udstyre den pågældende med en GPS med det formål at medvirke til opretholdelse af den dementes bevægelsesfrihed og til at den demente bliver fundet, når denne har forvildet sig bort.

4.4 Kvalitetsstandard – alarmer, sensorer m.v. indenfor i borgerens bolig

I forbindelse med den nye lovgivning fremgik det af bemærkningerne til lovforslaget, at der er mulighed for at etablere en alarm som en foranstaltning i forbindelse med personalets udøvelse af omsorg efter servicelovens § 82 om omsorgspligt. I denne forbindelse er der udarbejdet en kvalitetsstandard, som virksomhederne i Ældreområdet kan anvende, når der opstår et behov.

4.5 Fra Magtanvendelsesnævn til Selvbestemmelsesnævn

Magtanvendelsesnævnet besluttede at ændre navn til Selvbestemmelsesnævnet for at pointere, at selvbestemmelse er et vigtigt element i arbejdet med personer med betydelig psykisk funktionsnedsættelse og for at holde fokus på, at der ikke uretmæssigt sker indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret, og at indgreb kun kan iværksættes/godkendes indenfor lovens rammer. Retssikkerhedsprincipper, regler om magtanvendelse og andre indgreb i den personlige frihed bygger på, at socialpædagogisk bistand, omsorg og pleje altid går forud for magtanvendelse og at det er den mindst indgribende løsning, der skal have første prioritet.

4.6 Konsekvenser af ny lovgivning om handlekommuner

Fra den 1. januar 2011 er Næstved Kommune ikke længere handlekommune efter serviceloven for alle borgere, der bor i kommunens botilbud. Endvidere er Næstved Kommune blevet handlekommune efter serviceloven for borgere, der bor i andre kommuner.

Konsekvensen er, at alle ansøgninger om magtanvendelse skal sendes til og afgøres af handlekommunen.

Indberetninger fra virksomheden om magtanvendelse, hvor handlekommunen har givet tilladelse modtages og registreres i botilbudskommunen.

Indberetninger fra virksomheden om akut fastholdelse modtages og registreres i botilbudskommunen og videresendes til handlekommunen, som skal træffe afgørelse og give borgeren klagevejledning.

Når botilbudskommunen skal have kendskab til indberetningerne hænger det sammen med pligten til at føre driftsorienteret tilsyn.

5.0 Mål for indsatsen

5.1 Opfølgning af mål for indsatsen i 2010

- **Fortsat fokus på dokumentationen i sager om flytning uden samtykke på grundlag af analyse af praksisundersøgelsen i 2008.**

Indførelse af nyt anmodningsskema har løftet niveauet og sagsbehandlingen er blevet mere kvalificeret. I Myndighedskontoret for Ældre og Sundhed vil der fra 1. januar 2011 være en specialistenhed, der varetager sagsbehandlingen, når foranstaltningen falder ind under bestemmelserne om magtanvendelse.

- **Indfasning af Servicestyrelsens nye indberetningsskemaer (90 pct. af de modtagne indberetninger skal være på nye skemaer).**
Stort set alle indberetninger sker nu på de nye skemaer.
- **Implementering af ny lovgivning med særlig fokus på gps-udstyr og udstyr, der falder udenfor bestemmelserne om magtanvendelse, herunder udstyr som virksomhederne ønsker at benytte.**

Der er udarbejdet

- en kvalitetsstandard for alarmsystemer, sensorer m.v. inde i boligen jf. SEL § 82.
- en kvalitetsstandard for alarmsystemer, GPS, m.v. uden for boligen SEL § 125,2

- **Undervisning af visitatorer i Myndighedskontorerne i de retssikkerhedsmæssige aspekter i forbindelse med borgerens selvbestemmelsesret, vurdering af borgerens evne til at give samtykke i en foranstaltning og i bestemmelserne om flytning uden samtykke.**

Undervisning og indførelse af nyt observationsskema om samtykke har kvalificeret oplysningerne om og vurdering af samtykke hos visitatorerne.

5.2 Mål for indsatsen i 2011

- Samtykke til flytning i forbindelse med visitation til botilbud indenfor handicap og psykiatriområdet.
- Samtykke til flytning i forbindelse med udskrivelse fra sygehus.
- Samtykke i forbindelse med visitation til/fra en midlertidig bolig/aflastningsplads
- Implementering af nye procedurer som følge af lovændring vedr. handlekommunens og botilbudskommunens opgavefordeling.